

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THỊ THANH

**HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT NỘI BỘ TRONG CÁC DOANH
NGHIỆP SẢN XUẤT GIẤY NHỎ VÀ VỪA MIỀN BẮC VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 62.34.03.01

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI – 2019

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong quá trình toàn cầu hóa và hiện đại hóa, nhu cầu kiểm soát đã thay đổi một cách nhanh chóng. Tác động của thị trường toàn cầu hóa không chỉ là một thách thức đối với các doanh nghiệp mà còn ảnh hưởng ngày càng nhiều đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Các doanh nghiệp nhỏ và vừa ngày càng đối mặt với những yêu cầu và nhiệm vụ ngày càng khắt khe. Vì vậy họ đòi hỏi phải có kiểm soát nội bộ hữu hiệu để có thể duy trì sự thành công và hướng tới sự phát triển bền vững. Mặc dù rất quan trọng như vậy nhưng thực tế hiện nay, kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa chưa được sự quan tâm một cách sát sao, khả năng tiếp cận nguồn tài chuyên còn nhiều hạn chế. Các chuyên gia kinh tế đã đánh giá nguyên nhân dẫn đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp nhỏ và vừa bị suy giảm là do các hoạt động còn manh mún, quy mô còn nhỏ, công nghệ rất lạc hậu, nguồn vốn khó tiếp cận, kiểm soát nội bộ kém hiệu quả. Chính những hạn chế này đã làm cho hoạt động của doanh nghiệp nhỏ và vừa kém hiệu quả hơn và giảm tính cạnh tranh bền vững trên thị trường. Nằm trong cùng bối cảnh đó, việc hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam là vấn đề cấp thiết.

Kiểm soát nội bộ từ lâu đã trở thành một trong những đề tài nóng không chỉ thu hút sự quan tâm của các nhà nghiên cứu, các học giả mà còn thu hút sự quan tâm rất lớn từ phía các doanh nghiệp. Thực tế chỉ ra rằng kiểm soát nội bộ là nhân tố quyết định đến sự thành công của doanh nghiệp. Theo Liên đoàn Kế toán Quốc tế (IFAC) kiểm soát nội bộ là một hệ thống chính sách và thủ tục được thiết lập nhằm đạt được 4 mục tiêu: bảo vệ tài sản của đơn vị, bảo đảm độ tin cậy của các thông tin, bảo đảm việc thực hiện các chế độ pháp lý và bảo đảm hiệu quả của hoạt động. Tuy nhiên, để có thể đạt được các mục tiêu quản lý này thì đòi hỏi doanh nghiệp phải thiết kế, vận hành kiểm soát nội bộ mà ở đó các chính sách quản lý phải được tạo lập một cách đầy đủ, triển khai hiệu quả và đồng thời các yếu tố tạo dựng hệ thống phải có sức mạnh như một lá chắn bảo vệ giá trị

doanh nghiệp và hiện nay, hầu hết các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đều chưa làm được điều này. Thực tế, qua nghiên cứu, khảo sát tác giả nhận thấy kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam còn tồn tại nhiều bất cập, như: nhà quản lý chưa quan tâm thường xuyên tới rủi ro; cơ cấu tổ chức còn nhiều điểm chưa hợp lý; trình độ quản lý và chất lượng nguồn nhân lực thấp; ô nhiễm môi trường cao; hoạt động giám sát định kỳ chưa được chú trọng;...những tồn tại này sẽ có ảnh hưởng đến định hướng kinh doanh và quản lý, đến chất lượng công việc của các doanh nghiệp. Chính vì vậy, vấn đề đặt ra cho các doanh nghiệp này là làm sao có thể xây dựng và vận hành kiểm soát nội bộ thật sự hiệu quả, giúp doanh nghiệp có thể kiểm soát tốt rủi ro, nâng cao hiệu quả kinh doanh và khả năng cạnh tranh, phát triển theo định hướng chiến lược hướng tới sự phát triển bền vững. Xuất phát từ thực tiễn đó, tác giả lựa chọn đề tài ***“Hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam”*** làm đề tài nghiên cứu của luận án tiến sĩ.

2. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến luận án

- * Các nghiên cứu về kiểm soát nội bộ giúp tổ chức đạt được mục tiêu hoạt động**
- * Các nghiên cứu về các nhân tố có ảnh hưởng đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ**
- * Các nghiên cứu về yếu tố cấu thành kiểm soát nội bộ**
- * Các nghiên cứu về kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp sản xuất giấy**

Đánh giá các công trình nghiên cứu và xác định khoảng trống nghiên cứu:

Sau khi đã phân tích cụ thể các công trình của các tổ chức, các cá nhân khi nghiên cứu về kiểm soát nội bộ từ nhiều khía cạnh khác nhau với những phương pháp cụ thể khác nhau; tác giả nhận thấy đây là những tài liệu tham khảo rất có giá trị về mặt lý luận cũng như là những định hướng đối với việc hoàn thiện kiểm

soát nội bộ trong các doanh nghiệp. Tuy nhiên, vẫn còn khoảng trống tồn tại chưa được giải quyết. Cụ thể:

- Chưa có công trình nào nghiên cứu về kiểm soát nội bộ được áp dụng trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa nói chung và doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam nói riêng. Đây sẽ là khoảng trống mà luận án của tác giả sẽ tập trung nghiên cứu và giải quyết. Ngành sản xuất giấy là một ngành có những đặc thù sản xuất nhất định, quá trình sản xuất trải qua nhiều giai đoạn chế biến và cho ra nhiều sản phẩm khác nhau; vì vậy thực hiện tốt quá trình kiểm soát nội bộ sẽ góp phần đem lại hiệu quả kinh tế, chống thất thoát tài sản ở từng khâu công việc cho đơn vị. Phạm vi nghiên cứu của tác giả là những doanh nghiệp nhỏ lẻ nên có đặc điểm chính là không đủ sức để đáp ứng yêu cầu ngày càng khắt khe của nền kinh tế nên ngành sản xuất giấy ở các doanh nghiệp nhỏ và vừa nước ta đang mất dần vị thế cạnh tranh trên thị trường: do khan hiếm nguồn cung nguyên vật liệu, do chất lượng sản phẩm, ... Vì vậy một trong những công cụ hữu ích giúp các doanh nghiệp nhỏ và vừa đứng vững đó chính là hoàn thiện và ngày càng hoàn thiện hơn nữa công tác kiểm soát nội bộ trong đơn vị.

- Về việc xác định mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ: hiện nay theo phân tích ở trên đã có nhiều công trình trong và ngoài nước đã thực hiện việc đánh giá ảnh hưởng của các nhân tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ. Tuy nhiên, chưa có công trình nào nghiên cứu xác định mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam theo hướng đảm bảo hiệu quả hoạt động. Trong nghiên cứu này, tác giả đã sử dụng phương pháp định tính kết hợp với phương pháp định lượng nhằm đo lường mức độ ảnh hưởng của từng nhân tố với độ tin cậy cao.

Từ những lý do trên đã tạo “khoảng trống” để tác giả nghiên cứu và hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam và việc nghiên cứu này theo tác giả là hoàn toàn phù hợp và cần thiết.

3. Mục đích nghiên cứu của luận án

- Hệ thống hóa các vấn đề cơ bản về kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp.

- Phân tích thực trạng kiểm soát nội bộ tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Đánh giá kết quả đã đạt được, những hạn chế còn tồn tại và nguyên nhân của những hạn chế đó.

- Xác định các nhân tố có ảnh hưởng đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam nhằm đạt mục tiêu cụ thể là mục tiêu hoạt động cho các doanh nghiệp.

- Căn cứ vào việc xác định mức độ ảnh hưởng của từng nhân tố, đề xuất các giải pháp hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam hướng tới mục tiêu hoạt động cho các doanh nghiệp mang tính khả thi; phù hợp với điều kiện của doanh nghiệp nhỏ và vừa; phù hợp với định hướng phát triển của ngành và chính phủ.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án

4.1. Đối tượng nghiên cứu của luận án

Đối tượng nghiên cứu của luận án là những vấn đề lý luận cơ bản về kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp và thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

4.2. Phạm vi nghiên cứu của luận án

Tác giả đã tập trung nghiên cứu kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam có quy mô nhỏ và vừa, không nghiên cứu cho các doanh nghiệp sản xuất giấy siêu nhỏ và là các doanh nghiệp không có vốn đầu tư nước ngoài, doanh nghiệp tư nhân (xuất phát từ đặc trưng của ngành sản xuất giấy khu vực miền Bắc Việt Nam có tới hơn 90% là các doanh nghiệp nhỏ và vừa, trong khi đó việc thiết lập và vận hành kiểm soát nội bộ còn nhiều bất cập nên cũng có ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp. Sở dĩ các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài không nằm trong phạm vi nghiên cứu của đề tài vì kiểm soát nội bộ của các doanh nghiệp

này chịu ảnh hưởng mạnh mẽ của các công ty mẹ ở nước ngoài hoặc từ các đối tác góp vốn có quyền kiểm soát hoặc ảnh hưởng đáng kể đến doanh nghiệp. Còn đối với các doanh nghiệp tư nhân do đặc thù của đơn vị chủ doanh nghiệp vừa là chủ sở hữu vừa là người quản lý, điều hành, giám sát mọi hoạt động của doanh nghiệp). Số liệu khảo sát trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa khu vực miền Bắc Việt Nam trong khoảng thời gian từ năm 2014 đến nay.

5. Phương pháp nghiên cứu của luận án

5.1. Phương pháp luận chung

Luận án sử dụng phương pháp nghiên cứu duy vật biện chứng kết hợp với duy vật lịch sử. Từ đó, việc nhận thức các vấn đề về kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nói chung và kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam nói riêng sẽ đảm bảo tính logic đồng thời các vấn đề được phân tích trên cơ sở các điều kiện cụ thể để từ đó đưa ra các giải pháp phù hợp.

5.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể

a. Phương pháp nghiên cứu định tính

Tác giả đã sử dụng Khung kiểm soát nội bộ của COSO về các nhân tố cấu thành kiểm soát nội bộ, các tiêu chí đo lường từng nhân tố cấu thành kiểm soát nội bộ và đánh giá ảnh hưởng của các yếu tố cấu thành kiểm soát nội bộ đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ. Từ đó, tác giả đã tổng hợp thành một bộ các tiêu chí đo lường các nhân tố cấu thành kiểm soát nội bộ và tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ của doanh nghiệp. Tác giả thực hiện Xây dựng phiếu điều tra:

Phiếu điều tra được hình thành trên cơ sở lựa chọn cách đo lường các biến của một số nghiên cứu trước đây về những nội dung liên quan đến kiểm soát nội bộ. Trước khi bảng hỏi hoàn chỉnh được xây dựng, tác giả có tiến hành quan sát, phỏng vấn sâu với nhà quản trị cấp cao của một số doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam, nhằm xác định thang đo của các nhóm nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ và tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ. Tác giả đã thiết kế bảng hướng dẫn phỏng vấn sâu (phụ lục 02); thông tin về doanh

nghiệp được tác giả phỏng vấn được thể hiện ở phụ lục 03. Câu hỏi phỏng vấn sâu trong nghiên cứu định tính tập trung vào một số nội dung như sau:

- Kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam hiện nay có tồn tại hay không?
- Các nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam là gì?

Nội dung của các cuộc phỏng vấn được tác giả ghi chép lại, sau đó tổng hợp để đưa ra kết quả. Kết quả thông qua nghiên cứu định tính sẽ giúp hoàn thiện thang đo và mô hình nghiên cứu.

Ngoài ra, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu các trường hợp điển hình tại các doanh nghiệp như: công ty cổ phần Tiến Thành; công ty TNHH giấy Trường Xuân; công ty TNHH Thành Dũng; công ty TNHH Hồng Phú; công ty cổ phần Hapaco Hpp; công ty cổ phần sản xuất thương mại giấy Phong Châu; công ty cổ phần giấy Bbp; công ty TNHH giấy Hoa Thân Việt Nam để thu thập các thông tin chi tiết về thực trạng các yếu tố: môi trường kiểm soát, đánh giá rủi ro, hệ thống thông tin và truyền thông, các hoạt động kiểm soát và giám sát tại các doanh nghiệp này.

b. Phương pháp nghiên cứu định lượng

c. Phương pháp thu thập dữ liệu

6. Những đóng góp của luận án

- Về mặt lý luận: luận án đã xác định được những đặc điểm của doanh nghiệp nhỏ và vừa có ảnh hưởng đến việc thiết kế và vận hành kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Trên cơ sở đó xây dựng các tiêu chí đánh giá kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa; xây dựng được mô hình xem xét tác động đến tính hữu hiệu của KSNB ảnh hưởng đến mục tiêu hoạt động trong doanh nghiệp nhỏ và vừa.

- Về mặt thực tiễn: luận án đã trình bày và phân tích đặc điểm của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ; phân tích các rủi ro trọng yếu có ảnh hưởng đến kiểm soát nội

bộ tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Luận án đã khảo sát, phân tích thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam thông qua việc sử dụng các phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng, xác định được các nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam để đánh giá cụ thể từng yếu tố cấu thành của kiểm soát nội bộ cũng như những quy trình kiểm soát cơ bản trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

- Về tính ứng dụng: Luận án đã đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam phù hợp với định hướng phát triển của ngành trên cơ sở duy trì và phát huy tính hữu hiệu của các nhân tố môi trường kiểm soát, đánh giá rủi ro, các hoạt động kiểm soát, thông tin và truyền thông, giám sát trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa được khảo sát. Luận án cũng đưa ra điều kiện và các bước để thực hiện các giải pháp ở những doanh nghiệp nhỏ và vừa này.

7. Bố cục của luận án

Ngoài phần mở đầu và kết luận, luận án được kết cấu thành ba chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về kiểm soát nội bộ và đặc điểm của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

Chương 2: Thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

Chương 3: Giải pháp hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN CHUNG VỀ KIỂM SOÁT NỘI BỘ VÀ ĐẶC ĐIỂM CỦA CÁC DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA ẢNH HƯỞNG ĐẾN KIỂM SOÁT NỘI BỘ

1.1. Khái quát về kiểm soát

1.1.1. Khái niệm kiểm soát

* Nghiên cứu kiểm soát là bộ phận ngăn chặn rủi ro

* Nghiên cứu KS nhấn mạnh đến quá trình đánh giá nhằm đạt mục tiêu

Trên cơ sở nghiên cứu các quan điểm của các nhà khoa học, tác giả đã đưa ra quan điểm của mình về kiểm soát: *Kiểm soát là một chức năng quan trọng trong quản lý, được thiết kế căn cứ trên kế hoạch hoạt động của tổ chức nhằm mục đích làm giảm thiểu những yếu tố gây tác động xấu tới hoạt động của một đối tượng nào đó. Kiểm soát được thực hiện thường xuyên, liên tục trong mọi hoạt động của từng đối tượng quản lý nhằm đạt được mục tiêu cao nhất của tổ chức.*

1.1.2. Kiểm soát nội bộ trong DN

1.1.2.1. Khái niệm kiểm soát nội bộ

* Quan điểm về kiểm soát nội bộ có ảnh hưởng đến hiệu quả hoạt động của tổ chức, giúp tổ chức đạt được mục tiêu

* Quan điểm về kiểm soát nội bộ là biện pháp ngăn chặn rủi ro

Trên cơ sở nghiên cứu các quan điểm của các nhà khoa học, tác giả đã đưa ra quan điểm của mình về kiểm soát nội bộ: *Kiểm soát nội bộ là một quy trình được thực hiện thống nhất trong một tổ chức, từ Hội đồng quản trị, Ban giám đốc đến toàn thể nhân viên thông qua một loạt các hoạt động, biện pháp, kế hoạch, quan điểm, nội quy, chính sách và nỗ lực của các thành viên đó nhằm mục tiêu kiểm soát mọi hoạt động trong tổ chức. Thông qua đó cũng thực hiện việc nhìn nhận, ngăn ngừa và xử lý những rủi ro có khi xảy ra để đảm bảo tổ chức hoạt động liên tục, thống nhất theo đúng định hướng chiến lược kinh doanh đã đề ra hướng tới sự phát triển bền vững.*

1.1.2.2. Sự cần thiết của KSNB

1.1.2.3. Mục tiêu của KSNB

1.1.2.4. Vai trò và trách nhiệm của các đối tượng trong việc xây dựng kiểm soát nội bộ- Hội đồng quản trị/ Hội đồng thành viên:

1.1.2.5. Các khung về kiểm soát nội bộ

Khung COSO; Khung COBIT; Khung COCO; Hướng dẫn Tulbul về KSNB. Qua đó trình bày rõ lý do lựa chọn khung COSO

Một là, Khung COSO đã được chấp nhận rộng rãi trên toàn thế giới. COSO đã thành công không chỉ dừng lại ở việc hệ thống hóa cơ sở lý luận về kiểm soát nội bộ mà còn ứng dụng vào thực tiễn. Khuôn khổ COSO được sử dụng bởi các tổ chức kinh doanh mọi quy mô trên khắp thế giới kể từ khi nó được ban hành. Các công ty kiểm toán cũng đã thành công khi sử dụng khuôn khổ COSO để tìm hiểu về hệ thống kiểm soát nội bộ của khách hàng. Như vậy, có thể thấy rằng, khuôn khổ COSO có thể áp dụng cho các loại hình doanh nghiệp ở các quy mô khác nhau.

Hai là, năm 2005, COSO đã ban hành hướng dẫn “Kiểm soát nội bộ đối với Báo cáo tài chính – Hướng dẫn cho các công ty đại chúng quy mô nhỏ”, đã khẳng định rằng các doanh nghiệp nhỏ và vừa có thể áp dụng khuôn khổ COSO trong điều kiện cụ thể của họ nhằm mục tiêu xây dựng hệ thống kiểm soát nội bộ hữu hiệu.

Ba là, Khung COSO đã chỉ ra cụ thể từng yếu tố thuộc thành phần của hệ thống kiểm soát nội bộ. Điều này cho phép các doanh nghiệp nói chung và doanh nghiệp nhỏ và vừa nói riêng có thể thực hiện đo lường được hiệu quả của từng yếu tố kiểm soát nội bộ thông qua việc phân tích, đánh giá đồng thời dựa trên nền tảng các yếu tố đó để cải thiện, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống kiểm soát nội bộ và doanh nghiệp.

1.1.2.6. Các yếu tố cấu thành kiểm soát nội bộ

Thứ nhất, Môi trường kiểm soát

Thứ hai, đánh giá rủi ro

Thứ ba, hoạt động kiểm soát

Thứ tư, hệ thống thông tin và truyền thông

Thứ năm, giám sát

1.1.2.7. Hạn chế tiềm tàng của kiểm soát nội bộ

1.2. Đặc điểm hoạt động của doanh nghiệp nhỏ và vừa có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ

1.2.1. Khái niệm doanh nghiệp nhỏ và vừa

1.2.2. Đặc điểm doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam

1.2.3. Đặc điểm doanh nghiệp nhỏ và vừa có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ

1.3. Kinh nghiệm quốc tế và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam khi xây dựng và vận hành kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa

1.3.1. Kinh nghiệm khi xây dựng và vận hành kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa ở một số quốc gia

1.3.2. Bài học kinh nghiệm khi thiết lập và vận hành kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Kết luận chương 1

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG KIỂM SOÁT NỘI BỘ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT GIẤY NHỎ VÀ VỪA MIỀN BẮC VIỆT NAM

2.1. Khái quát về quá trình hình thành, phát triển, đặc điểm và các rủi ro trọng yếu ảnh hưởng đến hoạt động của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.1.1. Khái quát về quá trình hình thành, phát triển của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.1.2. Đặc điểm của doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ

2.1.2.1. Đặc điểm về ngành nghề kinh doanh ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Ngành sản xuất giấy và bột giấy mang đầy đủ đặc trưng của một ngành công nghiệp nặng:

- Chi phí đầu tư lớn khiến thời gian thu hồi vốn kéo dài, vốn quay vòng chậm.
- hàng năm các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đã tạo được nguồn thu nhập cho nhiều lao động.
- Doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa tiêu thụ rất nhiều nguyên vật liệu sản xuất trong nước như nguyên vật liệu giấy (gỗ, tre, nứa...), than, bột đá, muối...
- Ngành giấy sản xuất ra các sản phẩm có thể đáp ứng được nhu cầu trong nước và xuất khẩu như giấy in, giấy viết, giấy photocopy... Đây là những mặt hàng thiết yếu cho nhu cầu tiêu dùng, vì thế hoạt động truyền thông được phát triển để truyền tải thông tin đến cá nhân người dùng.

2.1.2.2. Đặc điểm về quy mô có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Các doanh nghiệp này có lợi thế là linh hoạt và nhạy cảm trước sự thay đổi của môi trường bên ngoài cũng là do cơ cấu tổ chức khá giản đơn; các chức năng cơ bản cũng có sự kiêm nhiệm đáng kể; cách thức kiểm tra, kiểm soát chủ yếu phụ thuộc vào kinh nghiệm trong quản lý của các nhà quản trị

2.1.2.3. Đặc điểm về hình thức sở hữu có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Do có nhiều hình thức sở hữu nên về môi trường kiểm soát cơ cấu tổ chức và quản lý trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam khá đa dạng.

Trong phạm vi luận án tác giả chỉ thực hiện nghiên cứu với nhóm công ty trách nhiệm hữu hạn, công ty cổ phần bởi số lượng các doanh nghiệp nhỏ và vừa này ở miền Bắc chiếm 99,4%.

2.1.3. Các rủi ro trọng yếu ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.1.3.1. Rủi ro về môi trường

2.1.3.2. Rủi ro từ thị trường cạnh tranh

2.1.3.3. Rủi ro tiếp cận vốn tín dụng

2.1.3.4. Rủi ro nguyên vật liệu đầu vào

2.1.3.5. Rủi ro nguồn nhân lực

2.2. Thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.2.1. Quy trình và phương pháp nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.2.1.1. Quy trình nghiên cứu

Luận án được xây dựng theo trình tự 6 bước như sau:

Bước 1: Xác định vấn đề nghiên cứu

Bước 2: Tiếp cận nghiên cứu

Bước 3: Thiết kế nghiên cứu

Bước 4: Điều tra đối tượng nghiên cứu

Bước 5: Phân tích số liệu

Bước 6: Viết báo cáo nghiên cứu

2.2.1.2. Mô hình nghiên cứu đề xuất

2.2.1.3. Phương pháp nghiên cứu

2.2.2. Thực trạng Môi trường kiểm soát trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Môi trường kiểm soát bao gồm cả các yếu tố bên trong và các yếu tố bên ngoài tác động đến việc thiết kế và vận hành tổ chức kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp.

Các yếu tố bên trong bao gồm: Tính chính trực và giá trị đạo đức; triết lý quản lý và phong cách điều hành; cam kết về năng lực của ban lãnh đạo và nhân viên; cơ cấu tổ chức; chính sách nhân sự; sự tham gia của ban lãnh đạo.

2.2.3. Thực trạng Đánh giá rủi ro trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Đánh giá rủi ro trong doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam bao gồm: xác định mục tiêu, nhận diện rủi ro, phương pháp đánh giá rủi ro và quản trị rủi ro.

2.2.4. Thực trạng các hoạt động kiểm soát trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Các hoạt động kiểm soát một số yếu tố cơ bản như: kiểm soát tình hình tài chính; kiểm soát quá trình mua hàng – thanh toán; kiểm soát quá trình bán hàng – thu tiền; kiểm soát chi phí sản xuất; kiểm soát vấn đề ô nhiễm môi trường; kiểm soát chất lượng.

2.2.5. Thực trạng Thông tin và truyền thông trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

***Về hệ thống thông tin:** chủ yếu là hệ thống thông tin về kế toán, bao gồm: tổ chức bộ máy kế toán, hệ thống chứng từ kế toán, hệ thống tài khoản kế toán, hệ thống sổ kế toán và hệ thống báo cáo tài chính.

*** Về việc ứng dụng ERP cho toàn đơn vị:** các doanh nghiệp chưa có sự quan tâm đến việc sử dụng ERP.

*** Về truyền thông:** việc truyền thông tin từ cấp trên xuống cấp dưới, giữa các bộ phận, các thành viên trong đơn vị là tương đối đảm bảo, còn truyền thông từ bộ phận thực hiện lên cấp trên chưa thực sự đầy đủ.

2.6. Thực trạng Giám sát trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam chỉ thực hiện hoạt động giám sát thường xuyên mà không tiến hành hoạt động giám sát định kỳ.

2.3. Nhận xét về kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

2.3.1. Ưu điểm của kiểm soát nội bộ tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Thứ nhất, môi trường kiểm soát

Tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam nhà quản lý cũng đã có những quan điểm tiên bộ với một hệ thống các chính sách, thủ tục kiểm soát trong doanh nghiệp tương đối phù hợp đã cập nhật theo tình hình phát triển của nền kinh tế Việt Nam.

Tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam tính chính trực và giá trị đạo đức không được ban hành bằng văn bản như những doanh nghiệp lớn nhưng được thể hiện thông qua tiếp xúc hàng ngày giữa các bộ phận, giữa ban lãnh đạo với nhân viên cũng khá hiệu quả. Cũng đã có nhiều doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam triển khai thành công trong việc xây dựng các tiêu chí để được cấp giấy chứng nhận hệ thống quản lý chất lượng ISO 9001, 1 số doanh nghiệp đã thực hiện 5S,...nhà quản lý cũng đã có sự quan tâm nhất định đến kiểm soát nội bộ.

Về cơ cấu tổ chức: hiện nay các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đang tổ chức theo cơ cấu trực tuyến, cơ cấu này có ưu điểm là khá gọn nhẹ và linh hoạt, điểm này hoàn toàn phù hợp với đặc điểm, quy mô của doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Về chính sách nhân sự: tại các doanh nghiệp khảo sát nhiều doanh nghiệp cũng đã ban hành các chính sách cụ thể bằng văn bản như chính sách về tuyển dụng, đào tạo, khen thưởng, kỷ luật,...

Thứ hai, đánh giá rủi ro

Tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam các nhà quản lý cũng rất quan tâm đến công tác đánh giá rủi ro tại đơn vị. Những doanh nghiệp thực hiện đánh giá rủi ro đã xác định được các mục tiêu, nhận diện, phân loại và dự đoán khá chính xác những rủi ro tiềm ẩn có thể xảy ra và đưa ra các biện pháp hạn chế rủi ro đó.

Thứ ba, các hoạt động kiểm soát

Tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đã thực thi việc thiết kế và vận hành hệ thống chính sách, các thủ tục kiểm soát cơ bản như: kiểm soát tài chính, kiểm soát quá trình mua hàng – thanh toán, kiểm soát quá trình bán hàng – thu tiền, kiểm soát quá trình sản xuất, kiểm soát chất lượng... và đã thu được những thành công đáng kể trong việc hạn chế được những tác động tiêu cực có ảnh hưởng xấu đến hoạt động của doanh nghiệp.

Thứ tư, hệ thống thông tin và truyền thông

Về cơ bản hệ thống thông tin do kế toán cung cấp trong các doanh nghiệp đã vận dụng theo thông tư 133/2016/TT-BTC, thông tư 200/2016/TT-BTC một cách linh hoạt, phù hợp và đáp ứng được nhu cầu thông tin phục vụ cho công tác quản lý tại đơn vị.

Thứ năm, giám sát kiểm soát

Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đã thực hiện giám sát kiểm soát, bước đầu thiết kế và xây dựng cơ chế giám sát thường xuyên.

2.3.2. Hạn chế trong kiểm soát nội bộ tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Thứ nhất, môi trường kiểm soát

Về tính chính trực và giá trị đạo đức: hầu hết các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam chưa ban hành bằng văn bản các quy tắc về tính chính trực và giá trị đạo đức, điều này cũng làm hạn chế việc xây dựng văn hóa doanh nghiệp lành mạnh. Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền

Bắc Việt Nam chưa thực hiện việc xây dựng mô hình văn hóa doanh nghiệp, chưa tạo được nét đặc trưng riêng có của doanh nghiệp mình.

Về cơ cấu tổ chức vẫn còn nhiều điểm chưa hợp lý: hầu như không có Ban kiểm soát, không có nhân viên phụ trách ở một số khâu công việc như bộ phận nhân sự, bộ phận lập định mức. Công tác đào tạo chưa được các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam quan tâm đầy đủ làm cho chất lượng của đội ngũ lao động chưa đủ để đáp ứng cho nhu cầu trong thời kỳ hội nhập. Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam chưa thực hiện việc phân tích công việc, điều này cũng làm giảm đi tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ. Các quy định về cách thức, trách nhiệm, quyền hạn, nghĩa vụ, mối quan hệ hợp tác giữa các phòng ban và nhân viên chưa được nghiên cứu, ban hành và tổ chức thực hiện.

Vai trò của ban lãnh đạo: ban lãnh đạo trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam còn nhiều hạn chế về năng lực, trình độ.

Thứ hai, đánh giá rủi ro

Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam Phần lớn các mục tiêu đều được xác định nhưng dưới góc độ ngầm hiểu mà không được ban hành chính thức, điều này cũng gây hạn chế đến việc khẳng định rõ mục tiêu của tổ chức tới từng thành viên. Nhiều doanh nghiệp được khảo sát có mục tiêu hoạt động là tối đa hóa lợi nhuận nên rủi ro được đánh giá chủ yếu là rủi ro trước mắt, rủi ro ngắn hạn; chưa quan tâm đến sự phát triển của doanh nghiệp trong dài hạn. Việc đánh giá rủi ro tại doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam chủ yếu là dựa vào kinh nghiệm mà chưa tham khảo ý kiến của các chuyên gia cũng như sử dụng những phương pháp tích cực khác.

Thứ ba, các hoạt động kiểm soát

Trong hoạt động sản xuất, chi phí cho xử lý ô nhiễm chiếm tới 10% trong tổng chi phí nên các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đều tìm mọi cách để cắt giảm chi phí như trực tiếp xả thải ra sông, kênh, rạch; không mua thiết bị xử lý nước thải hay có nhưng đã quá cũ kỹ lạc hậu không đủ

tiêu chuẩn. Điều này dẫn đến môi trường xung quanh doanh nghiệp bị ảnh hưởng nghiêm trọng.

Về công tác quản lý tài chính và quản lý một số khâu cơ bản trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam (quản lý quy trình mua hàng – thanh toán, bán hàng- thu tiền) cũng chưa thực sự tốt.

Về kiểm soát chi phí sản xuất: hiện nay phần lớn các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam mới thực hiện kiểm soát chi phí sản xuất theo hướng phục vụ kế toán tài chính mà chưa có sự quan tâm đến phục vụ cho kế toán quản trị.

Về kiểm soát ứng dụng công nghệ thông tin tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam: còn nhiều hạn chế về trình độ sử dụng và ứng dụng công nghệ thông tin.

Thứ tư, hệ thống thông tin và truyền thông

Trong hệ thống thông tin các nhà quản lý chủ yếu chỉ mới quan tâm đến hệ thống thông tin do kế toán cung cấp.

Kênh truyền thông phản hồi từ cấp dưới lên cấp trên còn chưa thông suốt.

Thứ năm, giám sát KS

Hoạt động giám sát tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam chưa được thực thi đầy đủ do hệ thống các chính sách và thủ tục KS khi ban hành còn thiếu, chưa đồng bộ.

2.4. Phân tích nguyên nhân

2.4.1. Nhóm các nguyên nhân khách quan

- Đặc thù của hoạt động sản xuất giấy là hoạt động chứa đựng nhiều rủi ro và có tính cạnh tranh cao. Các yếu tố rủi ro tồn tại ngay từ khâu nguyên liệu đầu vào trong sản xuất.

- Khả năng tài chính của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam còn nhiều hạn chế: đặc trưng cơ bản của ngành sản xuất giấy là cần lượng vốn đầu tư lớn vào cơ sở vật chất, dây chuyền máy móc và xây dựng vùng nguyên liệu cung cấp bột cho dự án sản xuất giấy.

- Phần lớn các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam được tổ chức dưới dạng công ty cổ phần, công ty TNHH. Do đó một mặt các công ty này hoạt động theo luật doanh nghiệp, mặt khác còn phải tuân thủ đầy đủ các văn bản có liên quan đến hệ thống pháp luật hiện hành của Việt Nam như: các luật thuế, luật lao động, luật đầu tư, luật chứng khoán, luật liên quan đến môi trường,...
- Tỷ giá cũng là một trong những nguồn gốc rủi ro của doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam khi mà theo chính sách điều hành tỷ giá mới của ngân hàng nhà nước Việt Nam, tỷ giá sẽ biến động hàng ngày. Đặc điểm ngành giấy là thường xuyên phải nhập khẩu nguyên liệu, máy móc thiết bị nên sự không ổn định của tỷ giá yếu tố có ảnh hưởng trực tiếp đến hoạt động của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.
- Công nghiệp phụ trợ cho ngành giấy như sản xuất phụ gia, hóa chất, cơ khí chưa được quan tâm phát triển tương xứng, phải nhập khẩu khiến các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam cũng gặp nhiều khó khăn.

2.4.2. Nhóm các nguyên nhân chủ quan

- Trình độ, nhận thức của nhà quản lý
- Trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam còn thiếu nguồn nhân lực có trình độ cao nên việc kiểm soát những công việc phức tạp còn nhiều hạn chế.
- Các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam có quy mô nhỏ, công nghệ cũ kỹ, lạc hậu, phần lớn còn xuất xứ từ Trung Quốc, sản xuất manh mún, số lượng nhỏ lẻ, chưa đạt được các tiêu chuẩn đảm bảo yếu tố môi trường.

Kết luận chương 2

CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN KIỂM SOÁT NỘI BỘ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT GIẤY NHỎ VÀ VỪA MIỀN BẮC VIỆT NAM

3.1. Quan điểm, mục tiêu phát triển các doanh nghiệp sản xuất giấy và quan điểm phát triển của doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam đến 2025

3.1.1. Quan điểm, mục tiêu phát triển các doanh nghiệp sản xuất giấy đến 2025

3.1.2. Quan điểm, mục tiêu phát triển của doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

3.2. Nguyên tắc hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

3.3. Các giải pháp hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

3.3.1. Giải pháp hoàn thiện môi trường kiểm soát

- *Về tính chính trực và giá trị đạo đức*
- *Về cơ cấu tổ chức*
- *Về vai trò của ban lãnh đạo*
- *Về chính sách nhân sự*
- *Về xây dựng văn hóa doanh nghiệp*
- *Về việc hình thành “văn hóa quản trị rủi ro” trong từng doanh nghiệp*

nhỏ và vừa

3.3.2. Giải pháp hoàn thiện đánh giá rủi ro

- *Về xác định mục tiêu*
- *Về nhận diện rủi ro*
- *Về quy trình phân tích, đánh giá rủi ro*
- *Về các biện pháp quản trị rủi ro*

3.3.3. Giải pháp hoàn thiện các hoạt động kiểm soát

- *Về hoạt động kiểm soát của nhà quản lý các cấp*
- *Về kiểm soát rủi ro*

** Kiểm soát rủi ro tài chính*

** Kiểm soát quy trình mua hàng – thanh toán*

** Kiểm soát quy trình bán hàng – thu tiền*

** Kiểm soát rủi ro chi phí sản xuất*

** Kiểm soát rủi ro ô nhiễm môi trường*

- *Về Kiểm soát ứng dụng công nghệ thông tin*

3.3.4. Giải pháp hoàn thiện thông tin và truyền thông

- *Về hệ thống thông tin*
- *Về công tác truyền thông*
- *Về vấn đề sử dụng ERP*

3.3.5. Giải pháp hoàn thiện giám sát

Một là, xây dựng hệ thống giám sát với các hoạt động 1 cách chi tiết, cụ thể

Hai là, tăng cường năng lực cho hệ thống giám sát

Ba là, chú trọng tới công tác giám sát cảnh báo rủi ro

Bốn là, cần tiến hành giám sát định kỳ

3.4. Một số kiến nghị để thực hiện các giải pháp hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam

Kết luận chương 3

KẾT LUẬN

Đề tài luận án: "*Hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt nam*" được tác giả chọn là đề tài có ý nghĩa thời sự và cần thiết, nhằm bổ sung, làm rõ căn cứ khoa học và thực tiễn về kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam, đồng thời cũng góp phần nâng cao hiệu quả kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa khác ở Việt Nam.

Với mục đích nghiên cứu, hoàn thiện kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam, luận án đã đạt được một số kết quả cụ thể sau: Thứ nhất: tổng quan các công trình nghiên cứu; cơ sở lý luận về kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp và đặc điểm của doanh nghiệp nhỏ và vừa ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ, xây dựng mô hình nghiên cứu. Thứ hai: kiểm định mô hình nghiên cứu, khẳng định các giả thuyết về tác động của các nhân tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ ảnh hưởng đến mục tiêu hoạt động trong doanh nghiệp nhỏ và vừa. Thứ ba: mô tả thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Phân tích và đánh giá tác động của từng yếu tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ ảnh hưởng đến mục tiêu hoạt động trong doanh nghiệp. Cuối cùng là đưa ra một số ý kiến đề xuất các giải pháp để cải thiện kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam.

Những đóng góp mới về mặt lý luận của luận án: luận án đã xác định được những đặc điểm của doanh nghiệp nhỏ và vừa có ảnh hưởng đến việc thiết kế và vận hành kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Trên cơ sở đó xây dựng các tiêu chí đánh giá kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa; xây dựng được mô hình xem xét tác động đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ ảnh hưởng đến mục tiêu hoạt động trong doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Những đóng góp mới về mặt thực tiễn của luận án: luận án đã trình bày và phân tích đặc điểm của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam có ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ; phân tích các rủi ro trọng yếu có ảnh

hưởng đến kiểm soát nội bộ tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Luận án đã khảo sát, phân tích thực trạng kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam thông qua việc sử dụng các phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng, xác định được các nhân tố ảnh hưởng đến kiểm soát nội bộ trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam để đánh giá cụ thể từng yếu tố cấu thành của kiểm soát nội bộ cũng như những quy trình kiểm soát cơ bản trong các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Kết quả đánh giá đã chỉ rõ những ưu điểm, tồn tại và nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế đó. Luận án cũng khẳng định ảnh hưởng của các nhân tố đến tính hữu hiệu của kiểm soát nội bộ ảnh hưởng đến mục tiêu hoạt động trong doanh nghiệp nhỏ và vừa trên cơ sở kết quả kiểm định thực nghiệm 110 doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam; từ đó thấy rõ sự cần thiết phải đầu tư, tăng cường vai trò kiểm soát nội bộ nhằm đạt mục tiêu hoạt động của các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam. Luận án đưa ra một số khuyến nghị và giải pháp để các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam tham khảo, vận dụng trong quá trình xây dựng và hoàn thiện kiểm soát nội bộ nhằm đạt mục tiêu hoạt động trong các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Luận án cũng đưa ra điều kiện và các bước để thực hiện các giải pháp ở những doanh nghiệp nhỏ và vừa này.

Những hạn chế của luận án: trong quá trình nghiên cứu do nhiều điều kiện hạn chế, luận án không thể tránh khỏi những thiếu sót, hạn chế nhất định: thứ nhất, là mẫu nghiên cứu của luận án không lớn (110 doanh nghiệp nhỏ và vừa), nghiên cứu giới hạn ở những doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền Bắc Việt Nam với hình thức sở hữu là công ty TNHH, công ty cổ phần (không xét đến các doanh nghiệp có vốn nước ngoài, doanh nghiệp tư nhân) nên tính khái quát chưa được cao; thứ hai là dữ liệu nghiên cứu là dữ liệu thời điểm không sử dụng dữ liệu thời gian. Tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp của thầy cô, đồng nghiệp, các nhà quản lý tại các doanh nghiệp sản xuất giấy nhỏ và vừa miền

Bắc Việt Nam đề luận án được hoàn thiện hơn, có giá trị lý luận và thực tiễn cao hơn ./.

Xin chân thành cảm ơn!